

לפני 25 שנה

כתיב "העולם הזה" ערכו ניסיון עיתונאי מדהים, כאשר הפכו את נוסח מגילת העצמאות לפסיציה, וניסו להתחיל עליה מאת אורחים.
בשער הגיליון: שני רקדנים בקטע מרקוד יפתיכוני.

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, בהן תחת הכותרת "בשדות כלשת 1955" את הדלונ המדיני של דור לוחמי תש"ח, שניצח במלחמה ושמהנינו החמיצי את השלום. תחת הכותרת "אגדה ושמה קוצר" הציגה המערכת את אחת מדרמיות האגדות הכוללות של דור מלחמת-השחרור, מפקד הפלוגה אריה קוצר, שנפל לרגלי הפילבוקס של אשדוד, באחד מקרבות המיגננה המרים של המלחמה. דמותו של קוצר שוחזרה בעבודת נמלים עיתונאית, שליקמה פרט אחר פרט מחייו.

איפה היינו בזמן המלחמה? * אגדה אוֹנו מבורמה (ההתחלה) * אשר ידלין על "בן-גוריון הקטן"

"העולם הזה" 915
תאריך: 27.4.1955

שלישית, השיב איינשטיין: "אינני יודע, אולם מה שברור לי הוא, כי במלחמת העולם הרביעית יהיה לליהנשק העיקרי — גרונ האבן."

● שתי ישישות אמריקאיות, שדרשו בכל תוקף ראיון עם איינשטיין, ולו ל־חמש דקות בלבד, שאלו אותו אם יש חיים שלאחריהמות. איינשטיין השיב: "וכי לא הספיקו לכן נסיונות תחיים הי קשים, שאתן מבקשות חיים נוספים אחרי המוות?"

● כאשר נשא יום אחד הרצאה בדבר תיאוריה מדעית מסובכת בפני שומעים לא מלומדים, הרגיש איינשטיין לבסוף כי אין מבינים אותו, והעיר: "התוכחה אינה מצוהחת, אבל את הצחצוח נשאיר ל־סנדלרים."

כל ישראל

ברווי בחירות

ההופעה האמנותית במסיבת בחירות נערכה השבוע עליידי מפלגת אחדות העבודה בבית-הקפה הציפור הכחולה כי פתיחת-קוה, כללה הגרלה שבה חולקו כי פיסים לזוכים תרגולות, ברוויים, עוגיות, יינות וממתקים.

סדר צריך להיות

סיכום סטאטיסטי של לילהסדר התפר־סם השבוע בעלון קיבוץ יגור, לסדר באו 1526 איש, מתוכם 352 אורחים, 699 אורחי המקום, 25 אנשי נח"ל ותלמידי אולפן. להתקנת השולחנות והספסלים נצרכו 410 לוחות עץ, 166 איש שעבדו בתורנות הגישו 1766 מנות עוף, שהוכנו מ־440 עור פות, 6000 כופתאות, 500 ליטר ליפתן, 240 בקבוקי יין ו־100 חבילות מצות.

אנשים

● אשר ירדין, מרכז אגף ההסברה והתעמולה במטה הבחירות של מפא"י, הסביר בתשובה לשאלת עיתונאי מה פשר הביטוי "בן-גוריון הקטן" הנשמע תכופות במשרדי מטה-הבחירות: "זהו פלאקט מוקטן של תמונת דוד בן-גוריון, להבדיל מפלאקט גדול."

● המשורר חיים גורי, במאמר שכתב על תולדות הפלאפל: "בומנו טענה מחל־קת הבריות הממשלתית כי הפלאפל גורם לצהבת, אולם הצדק ניצח לאחר שהוכרר כי אותו אדם שמת לאחר שאכל פלאפל — נידרס עליידי מכונית משא."

● חשבון מדויק ערך עיתונאי בריטי, שסיכם, כי ב־60 שנותיו האחרונות עישן ראש־ממשלת בריטניה הפורש, וינסטון צ'רצ'יל, בדיוק 153,505 מן הסיגארים העבים והמפורסמים שלו.

● ביוס־עיון למבקר הרדיו בעיתונות, אמר השר זלמן "זיאמה" ארן: "הצורה בה כותבים אנשים מסוימים ביקורת, מור כיחה כי בארץ יכול להצליח רק מבקר החולה באולקוס."

בעולם

איינשטיינאדה

עם פטירתו של יוצר תורת־היחסות, הפרופסור אלברט איינשטיין, סופרו מחדש בעתונות העולמית כמה מעשיות הקשור־רות באישיותו. להלן כמה מהן:

● קצין מישטרה אמריקאי בשם ויל־יאם שיר שלח פעם לאיינשטיין מיכתב, וביקשו להסביר את תורת־היחסות שלו בלשון מובנת להדיוטות. כתשובה, קיבל שיר מיכתב בן ארבעה עמודים, ונאלץ ללמוד בקורס לפיזיקה שארך שישה חוד־שים כדי להבין את שכתב הפרופסור במכתבו.

● לאחר שהסביר איינשטיין פעם ל־אשתו את מהות תורתו, שאל אם הבינה את התסבר, וקיבל תשובה גלוית־לב: "לא, אבל לאושרי אין אני זקוקה לה."

משך שבועות ארוכים בין קרחוני האדי־שות הציבורית, יצאה השבוע לים־הפתוח. אם חשב מיששו כי הרוח תבוא מריאותיהם של צעירים קיצוניים, טעה. כקיצוניים ביותר, נתגלו דווקא הוותיקים ביותר.

פתח את מערכת הבחירות דויד בן־גוריון בשאלתו התמימה (והמוכחשת) "היכן היו במלחמת הקוממיות?" (העולם הזה, 914). השבוע קם נגדו האיש שנפגע במישרין מדבריו של בן־גוריון, והוא, מפקד חטיבת הראל/פלמ"ח, יוספליה טבנקין, בנו של מנהיג אחדות־העבודה. הוא השמיע בפעם הראשונה טענה ש־עברה משך שנים בלחש: שבן־גוריון אחראי באופן אישי לטבח הגדול של לטרון.

לא יותר מסתייג היה שכנו של טבנקין בחיות, מפקד חטיבת גיבעתי, שימעון אבידן, איש מפ"ם הידוע ככבד־לשון ו־ממעט בדיבורים. קרא הוא: "איפה היינו בזמן המלחמה? על אדמת מצרים, עד שבן־גוריון קרא לנו בחזרה. איפה היינו אחרי הקמת המדינה? ברחנו לגבולות!"

מר ישראל הכוגר, יעקוב שושן, מנשק מעריצה
איוו נשיקה!

● נוסף על כל נוסחותיו המדעיות, חיבר פעם איינשטיין לבקשת ידידים נוס־חה להצלחה בחיים, אותה סימן באות A. הנוסחה: $A = X + Y + Z$, כשה־X מסמל "עבודה", Y מסמל "שעשוע", ו־Z מסמל את הכלל "שמור על לשונך".

● כשנשאל פעם מה יהיה לדעתו הנשק שבו ישתמשו במלחמת־העולם הי־בורגנות הספרית?

קיצוני מכולם היה זקן־השומר־הצעיר, מאיר יערי הכפוף, שהציג במאמר ארוך שבע שאלות לבן־גוריון. לדוגמה: "כלום לא היית מיטיב לעשות אילו במקום ל־התגלות בחלוצים, טובים לפחות כמוך, היית מתגייס להפסקת זרם האברחה של מאות מיליוני דולרים מהארץ עליידי הי־בורגנות הספרית?"

העם

לבד

"אם כן — לבדנו!" קראה מודעה ברי־טית מפורסמת אחרי נפילת צרפת ב־1940, כשבריטניה נשארה בודדה במערכה נגד אירופה הנאצית.

בשבוע האחרון של השנה השביעית לקיום ישראל, דמה מצב־הרוח של אזרחיה לתוכנה של הכרזה הבריטית. מעולם לא הוכח בצורה כה חותכת, כי ישראל עומדת מבודדת לחלוטין במלחמת קיומה. כש־הגו־הסובייטי, העולם המערבי, ועתה גם כל עמי אסיה מלוכדים בנקודה אחת: גינוי מדינת ישראל.

עובדה יסודית זו תקבע את האווירה ביום העצמאות. בשנה של בחירות, טבעי שהממשלה תעשה מאמץ מיוחד להפגין את הישגיה הצבאיים. נשק חדש יגרה את הסקרנות של הקהל. אולם מעל לכל תעמוד ההכרה שאינה מפלגתית: בפרוס השנה השמינית, כוחה של המדינה להגן על עצמה, כשנשק בידה, הוא עדיין הי־ערובה הראשונה לקיומה.

אפראסיה

הידיד האחד

לו היתה ממשלת־ישראל מחפשת מוע־מים למישרה של ציר או שגריר עליידי מכרז־ציבורי, היתה מפרסמת השבוע מור־דעה בנוסח זה: "דרוש — גבר בעל ניסיון משקי ואירגוני, בעל יוזמה אך ללא שיגעון לפירסומת, לתפקיד של ציר ישר־אל בבורמה. על המועמד להיות מוכן ל־התגורר זמן מה בעיר משעממת."

הציר החוזר, דויד הכוגר, עשה בארץ האסיאתית הזאת עבודה מפליאה. בהיותו בעבר הבוס של סוול בונה, הוא שם את הדגש על העבודה הכלכלית, ומצא את דות־מגע רבות בין ישראל והארץ האסי־אית הגדולה ממנה פי 30 בשטח ופי 12 באוכלוסיה. אולם גם אחרי ההתרגשות הראשונה של ההישג, העיק עליו הי־שיעמום — והצורך לשמור על עמדותיו הפוליטיות בארץ עליידי כניסה לכנסת השלישית.

עובדה ששפכה אור חדש על חשיבות התפקיד בבורמה: ראש ממשלת בורמה, ארינו, לא נכח בישיבה שבועידת העולם השלישי באנדונג, שבה נתקבלה החלטה בגנות ישראל, ועוד פעל מאחרי הקלעים, ביחד עם ידידו נהרו, בריכוך הגינוי. ארינו, מחוץ לשעבר, בן 47, שנשט את תורת קארל מארכס כדי להתמסר לבודהא (לדבריו: ידיעותיו המוגבלות של מארכס אינן שוות עשירות של גרגיר אבק מתחת לרגלי בודהא!). נשאר הידיד האחד ו־היחיד של ישראל בבירות אסיה, מאגקרה ועד לטוקיו.

בחירות

ליס הפתוח

ספינת מלחמת־הבחירות, שהוטרדה